

Kysymyksiä ja vastauksia Työllisyysrahastosta

Perustehtävät:

Miksi työttömyysvakuutusmaksua maksetaan?

Työttömyysvakuutusmaksuilla rahoitetaan työttömyysturvaa, aikuiskoulutusetuuksia sekä eläketurvaa työttömyyden ja aikuiskoulutustuen saamisen ajalta. Työttömyysvakuutusmaksuilla rahoitetaan myös palkkaturva, jota työntekijä voi saada, jos hänellä on palkkaantavia työnantajan maksukyvyttömyydestä johtuen.

Työttömyysvakuutusmaksujen kertymästä suurin osa käytetään työttömyysturvan rahoittamiseen. Sillä rahoitetaan sekä peruspäivärahat jotka Kela etuudensaajille myöntää sekä ansiosidonnainen työttömyysturva, jonka myöntävät työttömyyskassat.

Mikä on suhdannepuskuri ja milloin sitä voidaan käyttää?

Suomen liittyessä Euroopan talous- ja rahaliitto EMUun vuonna 1999 sovittiin ns. EMU-puskureista, joita kerätään työeläke- ja työttömyysturvajärjestelmään. Hyvinä aikoina Työllisyysrahasto kerryttää suhdannepuskuria, jota voidaan käyttää silloin kun työttömyys on suurta ja rahaston tulot näin ollen pienemmät. Puskurin avulla voidaan tasata työntajien ja työntekijöitten työttömyysvakuutusmaksujen vaihteluita ja Työllisyysrahasto voi hoitaa työttömyysturvan ja muiden etuuksien rahoitusta tasaisesti. Puskurin koosta säädetään lailla. Vuoden 2020 alusta alkaen puskurin enimmäismäärä on asetettu vastaamaan 6 prosentin työttömyysastetta vastaavien menojen suuruiseksi eli noin 1750 miljoonaa euroon.

Puskurin toiminnasta on kokemusta 20 vuotta, joiden aikana puskurin varoja on tarvittu useita kertoja. Kun työttömyysturvamenot kaksinkertaistuivat vuosien 2008 ja 2015 välillä, suhdannepuskuri kului loppuun ja rahoitukseen jouduttiin käyttämään lainarahaa. Tällä hetkellä puskuri on lähes täynnä. Nyt työttömyysmenot kasvavat nopeasti ja samanaikaisesti palkkasummat laskevat eli työttömyysvakuutusmaksuja ei kerry menojen kasvua vastaavasti. Käytämme tarvittavia keinoja, joilla voimme varmistaa työttömyysturvan ja aikuiskoulutusetuuksien rahoituksen. Käytämme puskurin varoja ja meillä on valmius ottaa lainaa menojen kattamiseksi.

Mitkä ovat ansiosidonnaisen työttömyysturvan rahoitusosuudet?

Valtio maksaa palkansaajakassan maksamista ansioturvamenosta (ansiopäivärahasta ja vuorottelukorvauksesta) peruspäivärahaa vastaavan määrän ja työttömyyskassa 5,5 %. Loput ansioturvamenosta maksaa Työllisyysrahasto.

Pääsäännöstä poiketen valtio ei rahoita lisäpäiviltä tai lomautusajalta maksettavaa etuutta, vaan Työllisyysrahaston osuus näistä menoista on 94,5 %.

Valtio maksaa yrittäjäkassan maksamista ansiopäivärahamenoista peruspäivärahaa vastaavan määrän. Yrittäjäkassoille ei makseta yrittäjäpäivärahoihin Työllisyysrahaston osuutta, vaan yrittäjäkassat maksavat nämä ansioturvamenot itse.

Valtion rahoitusosuus katetaan verotuloilla. Työllisyysrahaston osuus katetaan pääasiassa työnantajan ja työntekijän työttömyysvakuutusmaksutuotoilla ja työttömyyskassan osuus pääasiassa jäsenmaksutuloilla. Näin ollen esimerkiksi työttömyyskassojen jäsenet rahoittavat ansioturvaa maksamalla veroja, palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua ja jäsenmaksua

25.3.2020

Miten lomautuspäivärahan ja lisäpäivärahan rahoitus eroaa muista?

Pääsäännöstä poiketen valtio ei rahoita lisäpäiviltä tai lomautusajalta maksettavaa etuutta, vaan Työllisyysrahaston osuus lomautuspäivärahoista ja lisäpäivärahoista on 94,5 %.

Taloustilanne:**Miksi maksua ei peruta/siirretä?**

Työttömyysvakuutusjärjestelmän on tarkoitus toimia siten, että sisään tulevat maksut käytetään suoraan ja täysimääräisesti työttömyysetuuksien, koulutusetuuksien sekä palkka- ja eläketurvan rahoittamiseen. Työllisyysrahaston toiminta perustuu lakiin. Meillä on velvollisuus laskuttaa työttömyysvakuutusmaksut siten, että voimme hoitaa rahoitustehtävämme laissa säädetyllä tavalla. Meillä on velvollisuus laskuttaa työttömyysvakuutusmaksut 4 kertaa vuodessa ja toimia valtioneuvoston asetuksen mukaisten maksupäivien ja maksuaikojen puitteissa. Samoin viivästyskorot meidän tulee periä lain mukaisesti.

Riittääkö raha? Ja kuinka kauan se riittää?

Työllisyysrahaston omien varojen arvioidaan riittävän muutaman kuukauden ajan. Tämä edellyttää, että pystymme laskuttamaan työttömyysvakuutusmaksut normaalisti ja työnantajat pystyvät laskut maksamaan.

Olemme kartoittamassa erilaisia velkarahoituksen mahdollisuuksia. Rahoitusmarkkinoiden tilanne tällä hetkellä on vaikea, joka merkitsee sitä, että sijoitusvarallisuuden muuntaminen rahaksi on haastavaa.

Miksi työttömyysvakuutusmaksu on erilainen kuin verot, joita on voitu siirtää?

Kerätyt työttömyysvakuutusmaksut käytetään suoraan ja täysimääräisesti työttömyysetuuksien, koulutusetuuksien sekä palkka- ja eläketurvan rahoittamiseen. Jos työttömyysvakuutusmaksujen maksamista siirrettäisiin, se vaikuttaisi meidän kykyymme suoriutua meidän perustehtävistämme: työttömyysmenojen rahoittamisesta. Työttömyysturva ja koulutusetuudet ovat monelle ainoa tulonlähde, joten meidän pitää pystyä turvaamaan rahoitustehtävä.

Mitä tehdään, kun puskurin on tyhjä?

Puskurin toiminnasta on kokemusta 20 vuotta, joiden aikana puskurin varoja on tarvittu useita kertoja. Kun työttömyysturvamenot kaksinkertaistuivat vuosien 2008 ja 2015 välillä, suhdannepuskurin kului loppuun ja rahoitukseen jouduttiin käyttämään lainarahaa. Tällä hetkellä puskurin on lähes täynnä. Nyt työttömyysmenot kasvavat nopeasti ja samanaikaisesti palkkasummat laskevat eli työttömyysvakuutusmaksuja ei kerry menojen kasvua vastaavasti, käytämme tarvittavia keinoja, joilla takaamme työttömyysturvan ja koulutusetuuksien rahoituksen. Käytämme puskurin varoja ja meillä on valmius ottaa lainaa menojen kattamiseksi.

Kun valtio maksaa lomautusrahat, niin paljonko se auttaa Työllisyysrahastoa?

Tällaisesta vaihtoehdosta on keskusteltu ja se oli mukana työmarkkinajärjestöjen yhteisessä ehdotuksessa Suomen hallitukselle. Päätöstä siitä, että valtio maksaa lomautuksen ajan korvauksen, ei ole vielä tehty.

Jos valtio osallistuisi peruspäivärahan suuruisella osalla lomautusmenojen rahoitukseen, olisi se noin 37 prosenttia menosta. Eli miljardin menoon saisimme 370 miljoonaa valtiolta rahoitusta.

Mitä tarkoittaa, että puskurista joudutaan ottamaan rahaa?

Jos rahaston tulot työttömyysvakuutusmaksuista eivät riitä kattamaan työttömyysmenoja, niin suhdannepuskurin varojen avulla varmistetaan, että työttömyyskassat ja Kela saavat tarvittavat varat päivärahojen maksamiseen.

25.3.2020

Kuka päättää milloin puskuria käytetään?

Työllisyysrahaston hallitus ja hallintoneuvosto päättävät vuosittain seuraavalle vuodelle esitettävistä työttömyysvakuutusmaksuista. Maksupäätöksen yhteydessä arvioidaan myös se, kertyykö seuraavana vuonna puskuria vai käytetäänkö puskurin varoja tasaamaan maksunkorotuspaineita.

Mitä tapahtuu, jos joudutaan ottamaan lainaa työttömyysturvan rahoittamiseksi? Maksavatko kansalaiset sen kuitenkin?

Työllisyysrahaston menot katetaan pääosin työttömyysvakuutusmaksuilla eli lainan poismaksun maksavat viime kädessä työnantajat ja työntekijät työttömyysvakuutusmaksuilla. Edellisen kerran lainan takaisinmaksu kesti noin viisi vuotta, koska taloustilanne oli myönteinen.

Vetoomuksessa mainitaan termi ”merkittävä määrä” velkaa, paljonko se on?

Suhdannepuskurille on laissa määritetty sekä varojen enimmäismäärä että velan enimmäismäärä. Merkittävä määrä tarkoittaa, että olisimme lähellä velkaantumisen maksimia, eli velkaa olisi yli miljardi euroa. Puskuri enimmäisvelkamäärä on noin 2 miljardia euroa.

Jos valtio maksaisi lomautuspäivärahoista peruspäivärahojen osuuden, niin paljonko se auttaa Työllisyysrahastoa?

Tällaisesta vaihtoehdosta on keskusteltu ja se oli mukana työmarkkinajärjestöjen yhteisessä ehdotuksessa Suomen hallitukselle. Päätöstä siitä, että valtio maksaa lomautuksen ajan korvauksen, ei ole vielä tehty.

Jos valtio osallistuisi peruspäivärahan suuruisella osalla lomautusmenojen rahoitukseen, olisi se noin 37 prosenttia menosta. Eli miljardin menoon saisimme 370 miljoonaa valtiolta rahoitusta.

Mitä tapahtuu, jos joudutaan ottamaan lainaa työttömyysturvan rahoittamiseksi? Maksavatko kansalaiset sen kuitenkin?

Työllisyysrahaston menot katetaan pääosin työttömyysvakuutusmaksuilla eli lainan poismaksun maksavat viime kädessä työnantajat ja työntekijät työttömyysvakuutusmaksuilla. Edellisen kerran lainan takaisinmaksu kesti noin viisi vuotta.

Mikä on suhdannepuskurin määrä tällä hetkellä (vetoomuksessa kerrotaan puskurin olevan lähes täynnä)

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2019 suhdannepuskurissa oli varoja 1 668 miljoonaa euroa. Suhdannepuskurissa saa enimmillään olla varoja noin 1 800 miljardia.

Mikä on Työllisyysrahaston arvio lomautettujen ja työttömien määrästä, kun tarvetta lisärahoitukselle on?

Lomautettujen ja työttömien yhteismäärä tulee Työllisyysrahaston arvion (24.3.2020 tietojen perusteella) mukaan nousemaan noin 300 000 henkilöön toukokuun 2020 aikana.

Voiko aikuiskoulutustuen maksatukseen tulla ongelmia?

Hoidamme aikuiskoulutustuen maksatuksen normaalisti.